

Ügyszám: NAIH/5564-1/2021.
Ügyintéző: dr. Berei Szonja
E-mail: berei.szonja@naih.hu
Tel.: 391-1412

Dr. Latorcai Csaba János úr részére
közigazgatási államtitkár
Emberi Erőforrások Minisztériuma

Hivatali kapun keresztül küldve

513990938

Tisztelt Államtitkár Úr!

Kérem, engedje meg, hogy ezúton felhívjam a figyelmét néhány jogalkalmazási problémára, amellyel a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság feladatellátása közben szembesült.

I. Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak.) 16/C. §-a szabályozza 2020. január 1-jétől a Nemzeti Keresztdonációs és Donorkizárási Regisztert. A szabályozás tartalmát illetően a Hatóság munkája során felmerültek bizonyos adatvédelmi szempontok, amelyek szükségessé teszik a hatályos szabályozás felülvizsgálatát.

1. Az Eüak. 16/C. § (2) bekezdésének a) pontja csak a plazmaferézis eljárásban résztvevők személyazonosító adatainak nyilvántartását rendeli el, a véradásból véglegesen kizárt véradók esetében a természetes személyazonosító adatokat nem, csak a végleges kizárás tényét, okát és a kizárás időpontját. A véradásból véglegesen kizárt véradó viszont nem csak a plazmaferézis eljárásban vehet részt, hanem allogén (homológ) véradásban is, mivel a plazmaferézis a véradási eljárás egyik formája, de nem az egyetlen.

2. Szükségesnek látom a Donor Regiszterhez való hozzáférés és az abból való adatlekérdezés jogosultjainak meghatározását a tevékenység végzéséhez elengedhetetlen adatok vonatkozásában, az ahhoz igazodó mértékig. Ez a hatályos törvényből jelenleg hiányzik, nem szabályozott kérdés.

3. Az emberi vér és vérkomponensek gyűjtésére, vizsgálatára, feldolgozására, tárolására és elosztására vonatkozó minőségi és biztonsági előírásokról, valamint ezek egyes technikai követelményeiről szóló 3/2005. (II. 10.) EüM rendelet (a továbbiakban: EüM rendelet) 12. § (4) bekezdése szerint a donor aláírásával igazolja, hogy hozzájárul a személyi és az egészségi állapotára vonatkozó adatainak – az adatkezelésre vonatkozó jogszabályok szerinti – felhasználásához. E szerint tehát a véradáshoz kapcsolódó adatkezelés jogalapja a véradó beleegyezése. Ennek ellenére az Eüak. 16/C. § (3) bekezdése a Donor Regiszterbe való

adattovábbítást kötelező adatkezelésként rendeli el. Az adattovábbítás jogalapjának tisztázatlanságát okozza, hogy a közérdekű feladatellátást végző centrumoknak az Eüak. 16/C. § (3) bekezdés szerinti adatszolgáltatása a GDPR 6. cikk (1) bekezdés c) pontján (jogi kötelezettség teljesítése) vagy e) pontján (közérdekű vagy közhatalmi jogosítvány gyakorlása) alapul, tehát az adattovábbítást jogszabály írja elő és nem az érintett hozzájárulásától függ.

A hozzájárulás fogalmát a GDPR 4. cikk 11. pontja, feltételeit a GDPR 7. cikke rögzíti. A Hatóság álláspontja szerint egyértelművé kell tenni, hogy a kizárt donor adatainak szolgáltatása a kizárás tényének megállapítása után kötelező-e, vagy a kizárt donor dönthet úgy, hogy az adattovábbításhoz nem járul hozzá, illetve a korábban adott hozzájárulását visszavonja. A GDPR 7. cikk (3) bekezdése szerint ugyanis a hozzájáruláson alapuló adatkezelés feltétele, hogy az érintett a hozzájárulást bármikor visszavonhatja. A hozzájárulás egyik fogalmi eleme pedig az önkéntesség, ami azt jelenti, hogy az érintett kell, hogy rendelkezzen valós vagy szabad választási lehetőséggel, módjában álljon a hozzájárulás megtagadása anélkül, hogy ez kárára válna.

4. Az Eüak. 16/C. (5) bekezdése nem rendelkezik arról, hogy a nem plazmaferézis eljárásból kizárt véradók adatait meddig kell őrizni. Az EüM rendelet meghatározza, hogy mely életkorig lehetséges véradásban véradóként részt venni, így az ennél idősebb személyek adatainak azonosítható módon való nyilvántartása szükségtelen, még ha az adatfelvételtől számított harminc év nem is telt el. A meghatározott kor felett a személyes adatok irrelevánssá válnak.

II. A Hatóság szorgalmazza olyan jogszabályi felhatalmazás megalkotását, amely lehetővé tenné, hogy az egészségügyi intézmények kamerás megfigyelő-rendszert üzemeltessenek az egészségi állapotra vonatkozó következtetés levonása céljából. Ilyen felhatalmazást a hatályos nemzeti jogszabályok nem tartalmaznak.

A javaslat előzménye, hogy érintetti bejelentés alapján a Hatóság tudomására jutott, hogy bizonyos kórház(ak)ban kamerarendszert működtetnek, amely a kórház műtőjét, illetve a műtéti beteg-előkészítő helyiséget figyeli meg és a főigazgató szobájából nyomon követhető. A konkrét ügyben a Hatóság nem folytatott vizsgálatot, azonban általánosságban megvizsgálta az egészségügyi intézményekben lehetséges kamerázás jogi feltételeit, figyelembe véve az egészségügyi intézményekre vonatkozó speciális követelményeket is.

Az Európai Adatvédelmi testület 3/2019. iránymutatása 3. rész 24. pontja szerint abban az esetben választható egy adott területen elektronikus megfigyelőrendszer alkalmazása, ha az adott körülmények között valószínűsíthetően nincs más olyan módszer, amely alkalmazásával az adatkezelési cél elérhető lenne. Ha tehát a kamerák működtetése helyett rendelkezésre áll más, az érintettek magánszféráját kímélőbb eszköz az adatkezelő részére, amellyel az általa azonosított, közfeladata ellátásával kapcsolatos célok elérhetőek, úgy az elektronikus megfigyelőrendszer alkalmazása az érintettek információs önrendelkezési jogának aránytalan korlátozásával járhat.

A kamerás megfigyelés jogalapjának megválasztására a személyes adatok kezelésének általános eseteiben a GDPR 6. cikk (1) bekezdése szerinti jogalapokra hivatkozással kerülhet sor. Általánosságban elmondható, hogy jogalként felmerülhet az adatkezelő jogos érdeke, kivételes esetben az érintett önkéntes, tájékozott hozzájárulása, illetve – amennyiben az adatkezelő alapfeladatával egyezik a kamera használata – akkor a 6. cikk (1) bekezdés e) pont is megfelelő jogalap lehet.

Az egészségügyi intézményben történő kamerázás esete annyiban tér el az általános gyakorlattól, hogy ha a kamerázás során egészségügyi adat kezelésére is sor kerül, akkor az adatkezelésnek a GDPR 9. cikkében foglaltaknak is meg kell felelnie. Tehát az adatkezelés során a 6. cikkben foglalt jogalappal mellett a 9. cikkben rögzített kivételek egyikének is fenn kell állnia.

Az Európai Adatvédelmi testület 3/2019. iránymutatása – a videofelvétel készítésére alkalmas eszközökkel történő személyesadat-kezeléssel kapcsolatban – 62-64. pontjaiból következően akkor mondhatjuk, hogy egészségügyi adatot kezelnek a felvétellel, ha a kamerázásnak az a célja, hogy az adatkezelő az adatokból az egészségi állapotra vonatkozó következtetést vonjon le. „Ha a kórház videokamerát szerel fel, hogy felügyelje a betegek egészségügyi állapotát, az a GDPR 9. cikk hatálya alá tartozik.” Azonban ha egy áruházi kamera rögzíti, hogy az egyik vásárló mankóval közlekedik, attól még nem kerül sor egészségügyi adatkezelésre. Ha ez a feltétel fennáll, a 9. cikk (2) bekezdés a) pontja szerinti hozzájárulás rendszerint az általános gyakorlathoz hasonlóan több okból sem hivatkozható érvényesen. Mivel nem létezik az ilyen adatkezelést szabályozó hatályos nemzeti jogszabály, jogalapként a 9. cikk (2) bekezdés c) pontja, az érintett létfontosságú érdeke alkalmazható.

Ugyanakkor a Hatóság felhívja rá a figyelmet, hogy az állami vagy önkormányzati fenntartású egészségügyi intézmények közfeladatot látnak el. A Hatóság álláspontja az, hogy ezen intézmények részéről a közfeladat ellátása – a biztonságos betegellátás, a jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelelő szolgáltatás, és egyéb, a jogszabályokban meghatározott közfeladatok ellátása – érdekében közérdeken alapuló célból kamerás megfigyelés végzése nem kizárt.

A GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontján alapuló adatkezelés egészségügyi intézmény esetében a 9. cikk (2) bekezdésében foglalt kivételnek megfelelően is jogszabályi felhatalmazást kíván. A jogszabályban a jogalkotó meghatározza, hogy az adatkezelés során egészségügyi adat kezelésére kerül-e sor, megalkotja az adatkezelés feltételeit az adatok őrzése, hozzáférése, egyéb érintetti joggyakorlás, stb. tekintetében, szabályozza, hogy a felvétel az egészségügyi dokumentáció részét képezi-e, szabályozza az elhunyt betegre vonatkozó felvételek kezelésének, hozzáféréseinek részleteit, illetve kötelező rendelkezést hoz minden, az adatkezelés körülményeit érintő kérdésben. A Hatóság egy ilyen tartalmú jogszabály előkészítését kedvezőnek tartaná, egyben az előkészítéshez szakmai támogatást is nyújtana.

Kérem javaslataim szíves megfontolását.

Budapest, 2021. június 15.

Üdvözlettel

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár